

Saksframlegg

OPPLÆRINGSTILBUDET FOR BARN OG UNGE MED VANSKER INNEN

AUTISMESPEKTERET

Arkivsaksnr.: 06/41010

Forslag innstilling:

1. Bystyret fastholder at byomfattende opplæringstilbud og kompetansebase for elever med vansker innen autismespekteret skal være ved Tonstad skole. Tilbudet dimensjoneres til 20 – 25 plasser, men med kapasitet til 30 elever gjennom bruk av paviljonger.
2. Elever ved Åsveien skole gis mulighet for å fullføre grunnskoleløpet der.
3. Rådmannen har fullmakt til å etablere mindre gruppetilbud ved nærskoler etter behov.
4. Rådmannen bes om å framlegge erfaringer med utviklingsarbeid og håndtering av elevtall til formannskapet etter 2 års erfaring.
5. Eventuelle budsjetttilpasninger blir å avgjøre i forbindelse med økonomiplanbehandlingen.

1. Innledning

Det vises til fortutgående behandlinger av denne saken, sist i møte i formannskapet 20. juni 2008 (sak 177/08), hvor det ble fattet følgende vedtak:

1. Formannskapet tar til orientering endringene i midlertidig løsning som er gjennomført og slutter seg til forslaget om fortsatt delt midlertidig løsning.
2. Formannskapet vedtar at det satt skal være et permanent opplæringstilbud ved Tonstad skole. Formannskapet ber rådmannen om å legge frem for bystyret en ny faglig utredning av hvordan opplæringstilbudet for autister bør organiseres i fremtiden. Formannskapet mener at dette må avgjøres i forbindelse med økonomiplanen for neste periode. Den stramme økonomiske situasjonen og investeringsbudsjettet må hensyntas i den videre prosessen.

Rådmannen legger fram en egen sak om investeringsbehov på Tonstad skole, slik at det kan ses i sammenheng med øvrige skoleprosjekter og innstrammingen på investeringsbudsjettet, slik det er forutsatt i siste del av vedtakets punkt 2.

Når formannskapet ber om en ny faglig utredning av hvordan tilbudet skal organiseres i framtiden, så kan det gjelde på to nivå:

- Spørsmålet om vi skal ha ett eller flere autisttilbud, hvor det bør lokaliseres, antall elevplasser og igangsetting av kompetansebase, mener rådmannen er grundig utredet. Det er ikke framkommet argumenter i den diskusjonen som har pågått i vårhalvåret som gjør at rådmannen vil tilrå andre hovedgrep enn det bystyret har vedtatt. Jeg vil oppsummere vurderingene i denne saken og foreslå videre arbeid.
- I lys av den forverrede økonomiske situasjonen er det naturlig å vurdere om arbeidet med elevene kan organiseres på måter som kan redusere kostnadene. Dette er et løpende arbeid innen feltet spesialundervisning og rådmannen ser på dette på nytt. Det vil være naturlig å ta stilling til dette i forbindelse med behandling av økonomiplanen.

2. Prosesser og beslutninger så langt

Bystyret la hovedføringene for utvikling av spesialundervisningen og de spesielle skoletilbudene i trondheimsskolen i egen bystyresak i 2003 (sak 64/03). Som en oppfølging av denne engasjerte rådmannen et eksternt konsulentfirma som gjennomførte et forprosjekt som utredet innhold, organisering og ressursbruk med hensyn til opplæringstilbud for autister i trondheimsskolen.. Dette ble presentert i en rapport i 2004. På bakgrunn av denne etablerte rådmannen et prosjekt med deltakelse fra mange ulike parter. Dette munnet ut i en prosjektrapport i 2006. Rapporten ble sendt ut på bred høring.

På bakgrunn av dette arbeidet og høringsuttalelsene fattet bystyret vedtak om rammene for det framtidige opplæringstilbudet i desember 2006 (sak 152/06). Her ble det besluttet å etablere et byomfattende opplæringstilbud for elever med vansker innenfor autismespekteret ved Tonstad skole fra 01.08.07 – i første omgang som et utviklingsprosjekt for to år. Det ble også vedtatt å etablere en kompetansebase på Tonstad for å styrke arbeidet med denne elevgruppen i nærskolene.

Tilbudet ble etablert på Tonstad i tråd med dette vedtaket, men med visse endringer i de midlertidige

Trondheim kommune

løsningene. Formannskapet bad så i mars 2008 om en statusrapport og ba rådmannen om å avvente videre endringer i påvente av nærmere utredning. Etter en intensiv prosess med de direkte berørte partene, ble sak lagt fram for formannskapet 20.mai 2008 (sak 177/08). Tilleggsutredning ble fremlagt en uke senere. Vedtaket fra dette møtet er referert over.

I forslag til revidert investeringsbudsjett for 2008, er det foreslått å redusere avsatt beløp til oppstart av påbygg på Tonstad, da dette prosjektet er forsinket.

Det har vært tvingende nødvendig å ta administrative avgjørelser i juni måned om akutte behov for plassering av elever til skolestart 08/09 og bygningsmessige tilpasninger til dette.

3.Kort historikk og dagens status:

Opplæringstilbudet ved Åsveien skole

Det ble etablert et opplæringstilbud for autister ved Åsveien skole i 1984. Tilbudet har hatt høy faglig kvalitet og godt omdømme blant elever, foresatte og eksterne fagmiljø. De ansatte har lagt vekt på å gi elevene et helhetlig tilbud tilpasset den enkeltes forutsetninger og behov. I prosessen med å etablere et nytt tilbud på Tonstad skole har foreldre engasjert seg for at Opplæringstilbudet fortsatt skal ligge ved Åsveien. De er redde for at det gode og trygge fagmiljøet skal forvitres og forsvinne i en flyttingsprosess. Skoleåret 2008/09 er det 19 elever med autisme som får sitt opplæringstilbud ved Åsveien skole etter samme opplegg som tidligere år. En del av tidligere ansatte har flyttet over til Tonstad skole og deltatt i arbeidet med oppbygging av tilbudet der.

Opplæringstilbudet ved Tonstad skole:

Ved skolestart høsten 2007 ble det etablert et skoletilbud for 9 autister ved Tonstad skole. De er i aldersgruppen 7 – 10 år. Rektor ved Tonstad skole har startet opp tilbudet i tråd med oppdraget hun har fått i bystyrevedtaket fra 2006. Det er som vedtatt tilsatt en egen avdelingsleder ved autisttilbudet. Denne er kommet fra Åsveien skole og viderefører dermed det faglige fokuset og de metodiske arbeidsmåtene som over år er utviklet ved Åsveien. I tillegg gjennomføres føringene om at de elevene som har utbytte av det, skal delta i det ordinære skolemiljøet når det er ønskelig. Videre er lærerne ved opplæringstilbudet for autister en del av det samlede kollegiet på Tonstad, de inngår i et trinnteam og deltar i felles løp for utviklingsarbeid der det er hensiktsmessig.

Lærerne på Tonstad sier at den nåværende paviljongløsningen kan være et hinder for en samhandling mellom elevene på autisttilbudet og den øvrige skolen og vanskeliggjøre den inkluderende skolen de ønsker å skape. Samtidig poengterer de at det er elever som må skjermes hele skoledagen og som fortsatt må få tilbudet i egne arealer.

Foreldrene ved Tonstad uttrykker stor tilfredshet med det tilbudet som gis deres barn og sier de har fått god informasjon og er trukket med i beslutninger knyttet til deres barns opplæringstilbud. Det oppfattes som positivt at lærerne er del av et felles kollegium som kan utnytte hverandres kompetanse.

Rektor ved Tonstad skole har iverksatt bystyrets vedtak om helårs SFO ved skolen. Det betyr at elevene får et heldagstilbud også om sommeren, som andre elever. Dette har gjort det nødvendig å organisere dagen og arbeidsfordelinga mellom lærere og miljøterapeuter på en litt annen måte.

3. Kompetansebase og særskilt opplæringstilbud

Antall barn med autisme er svakt økende, mens elever med diagnosen Asperger syndrom har en klar økning. Dette er fagområder under stadig utvikling med ny kunnskap og diskusjon både pedagogisk og

Trondheim kommune

medisinsk . Dette må kommunen ta høyde for i sin planlegging og sørge for delta og oppdatere seg i. Barn og unge med autismediagnose har i mange tilfeller også andre alvorlige diagnoser som krever spesiell oppfølging.

Hver enkelt elev må ses på ut fra sine individuelle behov og foresattes ønsker med hensyn til grad av segregering eller tilknytning. Det vurderes derfor ikke riktig å dele opp verken kompetansebasen i to eller det spesialiserte opplæringstilbudet i to kategorier, - de med omfattende vansker og de med enklere behov.

Rådmannen vurderer at det er et prekært behov for å få avklart hvilken skole som skal ha ansvaret for en slik base.

Det er grunn til å tro at mange elever kan ivaretas i nærskolen, men det forutsetter veiledning fra kompetent miljø. Når et kompetansebase er på plass, regner rådmannen med at det vil være mulighet for å begrense elevtallet i det spesialiserte opplæringstilbudet. Både Tonstad og Åsveien har personer med kompetanse til å gjøre en slik jobb. Tonstad har den daglige erfaringen med tilknytning til skolens øvrige miljø og dette er etter rådmannens mening hensiktsmessig for å gi god hjelp til de aktuelle nærskolene. Det er imidlertid helt nødvendig å spille på de fagpersonene som blir værende ved Åsveien de kommende årene.

Rådmannen er i dialog med fagmiljøet på de to skolene og noen nærskoler med erfaring med autisme, eksterne miljøer som Høgskolen i Sør-Trøndelag og statlig kompetansesenter i regionen og spesialisthelsetjenesten. Jeg vurderer det som viktig at disse miljøene går sammen om et videre faglig utviklingsarbeid omkring denne elevgruppen.

Rammen for et særskilt opplæringstilbud er gitt av bystyret, basert på nasjonale føringer om en inkluderende skole og kan oppsummeres slik:

- Den enkelte elev skal gis et tilpasset opplegg basert på sine forutsetninger og spesielle behov.
- Integrering skal skje på elevens premisser og det er foreldre sammen med fagfolk som definerer hva som er den beste løsningen.
- Skoletilbudet skal være helhetlig og inneholde skolefritidstilbud hele året på lik linje med det andre elever får.
- Det daglige arbeidet skal skje som et reelt tverrfaglig samarbeid mellom lærer og miljøterapeut.
- Foreldresamarbeidet må være omfattende omkring den enkelte elev og det etableres eget FAU for autisttilbudet.

En gruppe ansatte ved Åsveien uttrykkes skepsis til opplegget ved Tonstad skole, da de er redd de vil få en mindre ansvarsfull, verdsatt og interessant jobb der.

Skoleledelsen for autisttilbudet på Tonstad understreker at yrkesgruppene er likeverdige og rådmannen har tillit til at de vil ha videre dialog med yrkesgruppene med utgangspunkt i den enkelte elevs behov. Berørte arbeidstakerorganisasjoner understreker også viktigheten av dette, men fastholder at de ikke ser noen grunn for å gå tilbake på bystyrets beslutninger om plassering på Tonstad.

Rådmannen har oppsummert situasjonen med de to rektorene ved henholdsvis Åsveien og Tonstad og det er enighet om at kompetansebasen og det særskilte opplæringstilbudet bør være bare ett sted og at det bør være Tonstad. (Jfr. vedlegg)

4.Økonomi knyttet til de ulike løsningene

Kostnader ved selve skoletilbudet

Trondheim kommune

Den løsningen som er i dag med opplæringstilbud både på Åsveien skole og på Tonstad skole genererer mekostnader, da hovedsakelig på administrasjon.

Opplæringstilbudet på Åsveien har beholdt sine administrative og merkantile ressurser. På Tonstad er det lagt inn ekstra ressurs til administrasjon/ledelse til avdelingsleder, merkantil, konsulent og andel av SFO-leder for å administrere og koordinere tilbudet. I tillegg vil to tilbud medføre noe ekstrakostnader på driftsmidler, inventar og utstyr. Summen av ekstrakostnadene beregnes til å utgjøre ca 1,4 mill kroner pr år ut i fra dagens elevtall.

En kompetansebase / ressurscenter for veiledning av nærskoler med elever med autisme vil ikke ha et veldig stor omfang. Ressursen til dette kan dreie seg om inntil ett årsverk fordelt på flere personer og det anses ikke hensiktsmessig å dele denne oppgaven på flere enheter.

Rådmannen mener å ha dokumentert at det rimeligste alternativet for driftsbudsjettet, vil være ett opplæringstilbud, kombinert med mindre grupper i nærområdene. Det er primært de administrative kostnadene som blir billigere, men også fleksibiliteten i bruk av personalet. Første prosjektrapport viser muligheter for å redusere den gjennomsnittlige kostnaden pr. elev, og sikre større likeverd i forhold til tilbudene i nærskolene. Dette vil rådmannen komme tilbake til i forbindelse med økonomiplanen.

Det haster med å komme i gang med veiledning overfor de nærskolene som har elever med vansker innen autismspekteret. Dersom vi ikke lykkes med det, kan vi få enkeltløsninger som ikke har god nok kvalitet og et økende press mot dyrere byomfattende tilbud.

Rådmannen har startet arbeidet med budsjett 2009 og økonomiplanen 2010-2012. I arbeidet med økonomiplanen vil det foretas en vurdering av kostnadsnivået på driften av autisttilbudet. Som ledd i det arbeidet innhentes nå opplysninger fra sammenlignbare kommuner som viser hvordan disse budsjetterer og dimensjonerer ressurser til autister

5. Veien videre

Ut fra de vedtakene som foreligger, er det bestemt at det skal være et permanent opplæringstilbud for autister på Tonstad, og at det skal være et midlertidig tilbud ved Åsveien skole.

Rådmannen mener det haster veldig med å få etablert bedre lokaler på Tonstad skole og har i egen sak redegjort for den prioritering dette prosjektet er gitt, sett i en større sammenheng.

Jeg foreslår at et nybygg dimensjoneres for 20 – 25 elever, men at de nyeste paviljongene beholdes inntil videre, for å håndtere det presset på elevplasser som vi har sett. Når det skal gjennomføres rehabilitering av Åsveien skole, vil vi ha vunnet erfaring med en redusert gruppe der. Det kan da tas stilling til hva som er ønskelig for den elevgruppen som fortsatt er der.

Rådmannen ønsker å få fullmakt til å etablere gruppetilbud på vanlige nærskoler, basert på det som utvikler seg som naturlige løsninger utifra enkeltelevers behov. Dette vil være mulig når kompetansebasen er på plass og kan bidra til å sikre kvaliteten. Slike løsninger har vi i dag når det gjelder andre elevgrupper med funksjonsnedsettelse.

Ut fra dette har rådmannen et presserende behov for å få starte veiledningen overfor nærskolene og annet kompetansearbeid. Jeg ber derfor om anledning til å etablere dette ved Tonstad skole fra skoleårets start høsten 2008. Rådmannen vil kunne etablere dette innenfor de økonomiske rammene som er avsatt til autisttilbudet.

Trondheim kommune

Ut fra dette foreslår rådmannen følgende:

- Hovedbasen for Opplæringstilbudet for barn og unge med vansker innen autismespekteret legges til Tonstad skole. Her utvikles et ressurscenter med ansvar for veiledning av nærskoler og andre ved behov. Det utvikles retningslinjer for dette arbeidet.
- Det kan etableres mindre gruppetilbud på nærskoler basert på erfaringene med redusert gruppe på Åsveien skole. Det legges til rette for at dagens elever ved Åsveien skole får fullføre sitt grunnskoletilbud der, dersom det er ønskelig.
- Rådmannen vil sørge for at det igangsettes et utviklingsarbeid sammen med berørte fagmiljøer om framtidige faglige løsninger for barn og unge med vansker innen autismespekteret og deres familier.

Det er hensiktsmessig for oss som stor kommune å samle spisskompetanse, men vi skal avgrense oss i forhold til det ansvaret spesialisthelsetjenesten og andre kompetansemiljø har.

Både lederne, berørte arbeidstakerorganisasjoner og hovedverneombud har understreket viktigheten av en avgjørelse i saken, da det er en belastning for arbeidsmiljøet begge steder å leve med usikkerhet over lang tid.

Rådmannen vil involvere Rådet for mennesker med funksjonsnedsettelse og autismeforeningen i det videre arbeidet. Jeg har vært i møter med disse og redegjort for det pågående arbeidet og diskusjonene. De hadde ikke kapasitet til å avgi uttalelse før sommeren, så jeg anbefaler at de får saken til uttalelse på veien til bystyret.

Rådmannen i Trondheim, 03.07.2008

Jorid Midtlyng
kommunaldirektør

May Johnsen
rådgiver

Vedlegg:

Referat fra møte med rektorene ved Åsveien og Tonstad skoler

Sak 177/08 STATUS OG VIDERE ARBEID MED OPPLÆRINGSTILBUDET

Tilleggsutredning til sak 177/08, datert 13.05.08

Utrykt vedlegg:

Trondheim kommune

Prosjektrapport

Uttalelser fra brukerrepresentanter

Uttalelser fra arbeidstakerorganisasjoner